

ΒΗΜMagazino

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ
ΣΥΝΑΡΠΑΣΤΙΚΗ ΖΩΗ
ΚΑΙ ΣΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΜΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΜΕ ΛΙΘΟΝ
ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑ

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ
ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ
ΕΛΛΗΝΙΑ

ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β.
ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ

ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ

ΕΝΑΣ ΧΡΟΝΟΣ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΕΛΛΗΝΙΑ

Μέσα από το πολύπλευρο έργο της, η μεγάλη Διεθνής Ελληνίδα που έφυγε από τη ζωή πριν από έναν χρόνο, συνεχίζει να εμπνέει, να χαρίζει φως και ελπίδα, να ζεσταίνει καρδιές και συνειδήσεις.

Την Τετάρτη 24 Ιουλίου 2024 συμπληρώνεται ένας χρόνος χωρίς τη Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη. Τη μεγάλη Διεθνή Ελληνίδα, που με αφετηρία τη μικρή, γραφική Ερμιόνη κατάφερε να κατακτήσει ολόκληρο τον κόσμο και να κάνει το όνομά της συνώνυμο της κοινωνικής προσφοράς, της αλληλεγγύης, της αγάπης, του αγώνα για έναν καλύτερο κόσμο. Η δύναμη του έργου της, η ελπίδα που γέννησε σε χιλιάδες οικογένειες και το όραμά της για το αύριο που αξίζουν οι επόμενες γενιές κρατάνε το πνεύμα της ζωντανό και άσβεστο το μεγαλείο του έργου της στη συλλογική μνήμη. Κάθε μέρα που περνάει γίνεται όλο και πιο φανερό πως η Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη πέρασε από τη ζωή και χάραξε τις καρδιές όλων μας σαν αιώνιο σύμβολο ήθους, ελπίδας και αγάπης. Σαν αληθινός θρύλος. Η Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη υπήρξε μια πραγματική Ηγέτης στον χώρο του ανθρωπισμού, μια οραματίστρια και δημιουργός ενός τεράστιου κοινωνικού έργου, μια προσωπικότητα με διεθνή ακτινοβολία, μια γυναίκα με δύναμη ψυχής που σε ολόκληρη τη ζωή της αγωνίστηκε, πετυχαίνοντας στόχους που έμοιαζαν ακατόρθωτοι, υπερβαίνοντας εμπόδια που έμοιαζαν ανυπέρβλητα, προχωρώντας εκεί που οι άλλοι σταματούσαν και συνδυάζοντας αντίρροπες δυνάμεις: σύζυγος του κορυφαίου Έλληνα επιχειρηματία Βαρδή Ι. Βαρδινογιάννη, κατάφερε να σταθεί επάξια στο πλευρό του, ποτέ στη σκιά του, χαράσοντας τη δική της ξεχωριστή πορεία, έζησε μια ζωή μυθική παραμένοντας όμως πάντοτε απλή και προσιτή, χωρίς να ξεχνά ποτέ τις ρίζες της, υπήρξε συνομιλήτρια και συνεργάστηκε με τις μεγαλύτερες προσωπικότητες της εποχής μας και όμως η ίδια πάντοτε επέμενε πως πήρε τα μεγαλύτερα μαθήματα ζωής από τα παιδιά, τιμήθηκε με τις πιο σπουδαίες διακρίσεις παγκοσμίως και όμως με ταπεινότητα αφέρωσε όλα τα βραβεία στα παιδιά και στην πατρίδα της, έφερε κοντά πολλούς και διαφορετικούς ανθρώπους από όλους τους χώρους: την επιστήμη, την πολιτική, την Τέχνη, τον αθλητισμό, τη δημοσιογραφία, τις επιχειρήσεις, ενώνοντας ολόκληρη την ελληνική

κοινωνία και δημιουργώντας μια πολύτιμη συμμαχία αγάπης, ελπίδας και δημιουργίας. Γνωρίζοντάς την κανείς διαπίστωνε πως κατάφερε να συνδυάσει τη λογική με την ευαισθησία, τον δυναμισμό με τη γλυκύτητα, τη λάμψη μιας πλούσιας κοινωνικής ζωής με μια βαθιά φιλοσοφημένη σκέψη και προσέγγιση. Κάθε κομμάτι και κάθε ψηφίδα του χαρακτήρα και της προσωπικότητάς της τόσο ξεχωριστό και διαφορετικό. Και είναι όλες αυτές οι πολλές και τόσο διαφορετικές πτυχές της ζωής, του έργου και της προσωπικότητάς της, που καθιστούν το αποτύπωμά της μοναδικό και ανεξίτηλο. Γιατί η Μαριάννα υπήρξε και παραμένει απόλυτα ξεχωριστή. Αυθεντική. Μοναδική. Μη συγκρίσιμη.

Η ΖΩΗ ΤΗΣ

Γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Ερμιόνη, έναν τόπο που υπήρξε πάντοτε το προσωπικό της καταφύγιο. Λουομένη από το φως του ήλιου και την αύρα της θάλασσας, η μικρή Μαριάννα με τις ώρες καθόταν στη σκιά των πεύκων στο γραφικό Μπίτσι, σε έναν μικρό βράχο εκεί που έκανε τα νεανικά της όνειρα.

Η οικογένειά της ήταν πολύ δεμένη και αγαπημένη, και η μητέρα της, Ευαγγελία, που υπήρξε ένα πρόσωπο καθοριστικό για τη ζωή της, της δίδαξε πως οι μεγαλύτερες αξίες στη ζωή είναι η αγάπη και η προσφορά.

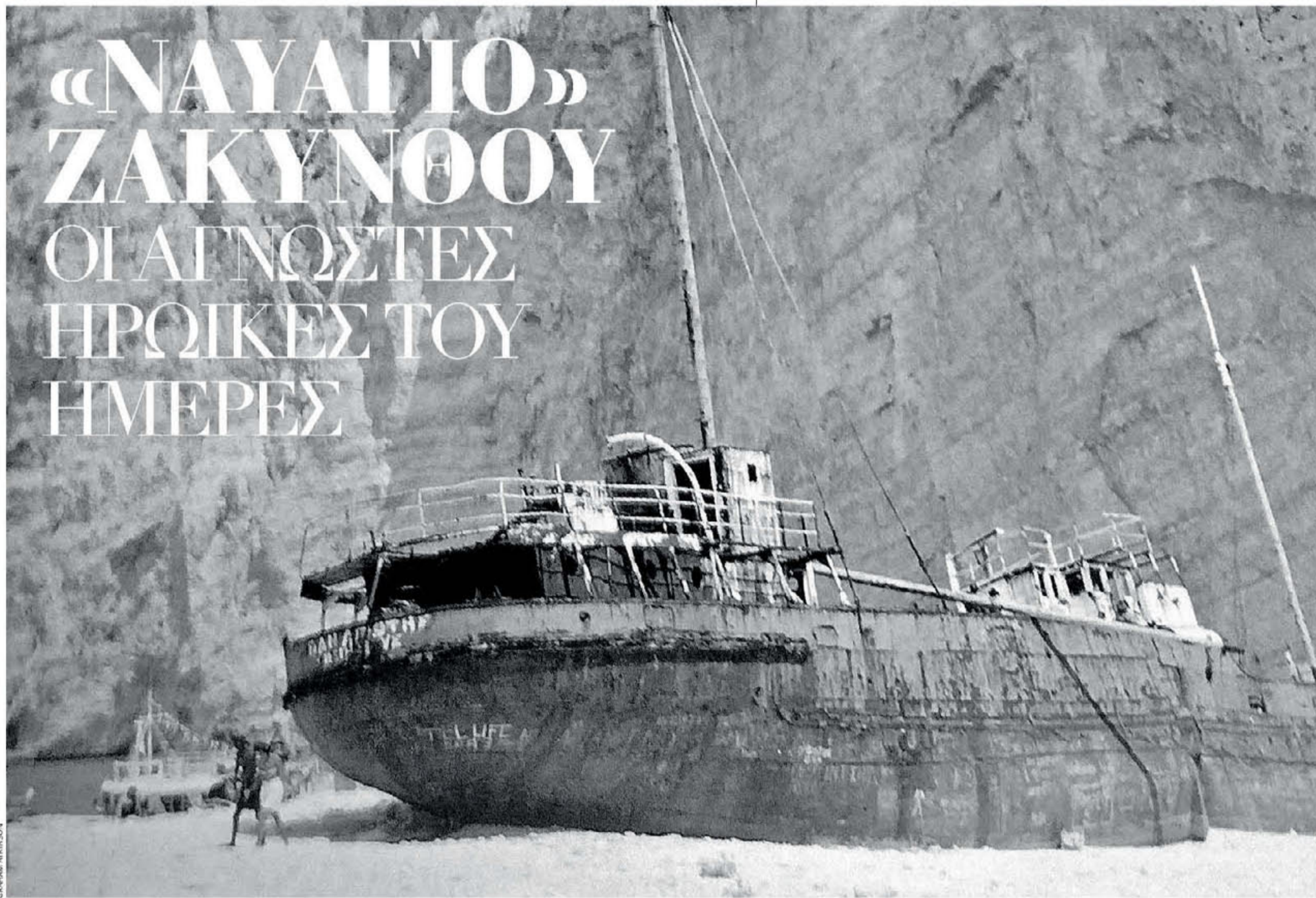
«Η πιο δυνατή ανάμνηση που έχω από τα χρόνια εκείνα είναι η εικόνα της μητέρας μου να ανοίγει όσο πιο διακριτικά γινόταν την πόρτα του σπιτιού μας τα βράδια και να φεύγει για να αφήσει, χωρίς να την αντιληφθεί κανείς, ένα καλάθι με τρόφιμα για τις οικογένειες που ήξερε πως είχαν ανάγκη. Αυτή η ανάμνηση της ανιδιοτελούς προσφοράς και τα λόγια της μητέρας μου ότι «πάντοτε πρέπει να μοιραζόμαστε τις ευλογίες που μας δίνει ο Θεός» σφράγισαν την παιδική ψυχή μου και διαμόρφωσαν τον χαρακτήρα μου. Πιστεύω ότι υπήρξαν καθοριστικά για την πορεία ολόκληρης της ζωής μου» είχε δηλώσει η ίδια σε συνέντευξή της.

Αριστη μαθήτρια, τελειώνοντας το Δημοτικό, με επιμονή της μητέρας της Ευαγγελίας που πίστευε πολύ στην αξία της μόρφωσης, η Μαριάννα πήγε στον Πειραιά προκειμένου να συνεχίσει τις γυμνασιακές της σπουδές. Εκεί γνώρισε τον Βαρδή, ο οποίος ήταν τότε νεαρός αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού. Η γνωριμία αυτή έμελλε

● Το «Παναγιώτης» τα πρώτα χρόνια μετά την προσάραξή του.

«ΝΑΥΑΓΙΟ» ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΟΙ ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΗΡΩΙΚΕΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΕΣ

Ποια ιστορία κρύβεται πίσω από την πιο διάσημη παραλία της Ζακύνθου και πώς το λαθρεμπορικό «τσιγαράδικο» που ναυάγησε εκεί το 1980 συνδέεται με τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο; Το BHMAGAZINO ξεδιπλώνει τα στοιχεία της έρευνας που πραγματοποίησε το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και αποκαλύπτει μια άγνωστη μέχρι σήμερα πτυχή της Ιστορίας.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΑΚΗ

Αποτελεί αναμφισβήτητα ένα από τα διασημότερα ναυάγια των ελληνικών θαλάσσιων. Η εικόνα του έχει τυπωθεί σε χιλιάδες καρτ ποστάλ και έχει γίνει φόντο στις καλοκαιρινές μας φωτογραφίες. Ο λόγος για την πιο διάσημη παραλία της Ζακύνθου, εκείνη που έλαβε την ονομασία «Ναυάγιο» εξαιτίας ακριβώς του σκαριού «Παναγιώτης», το οποίο εδώ και 44 χρόνια και συγκεκριμένα από τα ξημερώματα της 2ας Οκτωβρίου του 1980 «αναπαύεται» στην αμμουδιά της, όταν ο καπετάνιος του, έπειτα από μηχανική βλάβη και εν μέσω θύελλας, με ανέμους 8 μποφόρ, το έριξε εκεί, στον όρμο του Σπυριλίου.

Φυσικά, δεν επρόκειτο για ένα απλό ναυτικό ατύχημα, καθώς το «Παναγιώτης» έκρυβε μια συναρπαστική ιστορία. Συγκεκριμένα, το μικρό αυτό φορτηγό πλοίο

εκείνο το διάστημα χρησιμοποιούνταν σε ναύλους λαθραίων τσιγάρων, σε μια κινηματογραφική σχεδόν ιστορία όπου εμπλεκόταν η ιταλική Μαφία και περιλάμβανε ομηρείες, διαφωνίες στο μοίρασμα των κερ-

δών και λαθραίες κούτες με εμπόρευμα που ξεβράζονταν στις ακτές, από τη Ζακύνθο ως την Κυλλίνη, ημέρες μετά το ναυάγιο. Όλα αυτά, βέβαια, είναι λίγο πολύ γνωστά. Η πληροφορία που αγνοούσαμε

μέχρι και πριν από λίγους μήνες είναι ότι ο πολυφωτογραφημένος «Παναγιώτης», προτού καταλήξει να σχετίζεται με έκνομες ενέργειες, ονομαζόταν «Saint Bedan» και ήταν ένα ηρωικό σκαρί, το οποίο είχε

συμμετάσχει το 1940, στην επιχείρηση της Δουνκέρκης, στην εκκένωση του βρετανικού νησιού Τζέρσεϊ – βρίσκεται στη Θάλασσα της Μάγχης, στα ανοιχτά των γαλλικών ακτών της Νορμανδίας – από χιλιάδες άμαχους βρετανούς πολίτες, εν μέσω βομβαρδισμών των γερμανικών δυνάμεων, ενώ τέσσερα χρόνια αργότερα πήρε μέρος και στην απόβαση στη Νορμανδία.

Πρόκειται για άγνωστες πληροφορίες που ήρθαν για πρώτη φορά στο φως χάρη στην έρευνα που εκπονήθηκε από το Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (ΕΜΠ), η οποία αποτελεί τμήμα της ευρύτερης επιστημονικής πρωτοβουλίας για τη διάσωση του «Ναυαγίου» της Ζακύνθου, την οποία ανέλαβε αφιλοκεδώς το Ίδρυμα.

«Εναυσμα για την εμπλοκή του ΕΜΠ στην προσπάθεια διάσωσης του σκαριού και της παραμονής του στον χώρο προσάραξής του, δηλαδή στον όρμο του «Ναυαγίου», υπήρξε η πληθώρα των δημοσιευμάτων στην αρχή του χρόνου, τα οποία ήταν δηλωτικά του κινδύνου ολοκληρωτικής απώλειας του σκάφους, κυρίως λόγω της δράσης

των κυματισμών και του νερού που εισέρρεε στην ακτή προσβάλλοντας τη γάστρα του» αναφέρει μιλώντας στο BHMAGAZINO ο πρύτανης του ΕΜΠ Ιωάννης Χατζηγεωργίου, καθηγητής της Σχολής Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών. «Με δική μας πρωτοβουλία επικοινωνήσαμε με τους τοπικούς φορείς της Ζακύνθου, δηλώνοντας την πρόθεσή μας να συνδράμουμε αφιλοκεδώς, εκτελώντας τις μελέτες που απαιτούνται για τη διάσωσή του. Η πρωτοβουλία μας έγινε δεκτή μετ' επαίνων από τους αρμόδιους φορείς της Ζακύνθου, οι οποίοι ακάλιασαν, πράγματι, την προσπάθεια του ΕΜΠ, που, αξίζει να σημειωθεί, έχει μακρά παράδοση κοινωνικής προσφοράς. Το επόμενο χρονικό διάστημα, 39 ερευνητές του Ίδρυματος εργάστηκαν εντατικά και συντονισμένα για την ολοκλήρωση των μελετών και των προτάσεων μας για τη διάσωση του «Παναγιώτη» και την ασφαλή επισκεψιμότητα στον χώρο. Ανεξάρτητα από την καθαρά επιστημονική διάσταση του εγχειρήματος, η αναζήτηση πληροφοριών σχετικά με το σκάφος ανέδειξε την ιδιαίτερη ιστορία του, παρέχοντας τεκμήρια για τη συμμετοχή του στην επιχεί-

● Ο πρύτανης του ΕΜΠ και καθηγητής της Σχολής Ναυπηγών Μηχανολόγων Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και διευθυντής του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος Νίκος Μπελαβίλας μιλούν στο BHMAGAZINO για την επιστημονική πρωτοβουλία για τη διάσωση του «Ναυαγίου» της Ζακύνθου.

HISTORICAL PHOTO: JERSEY MILITARY TOURS

LLOYD'S REGISTER FOUNDATION

Επάνω: Η διάσωση των αμάχων στο λιμάνι του Τζέρσεϊ τον Ιούνιο του 1940. **Δεξιά:** Το «Saint Bedan» σε κάποιο από τα δυτικά λιμάνια των βρετανικών ακτών περί το 1940.

SCOTT & SONS

Η εγγραφή του «Saint Bedan» στο Lloyd's Register of Shipping στις 28 Δεκεμβρίου του 1936, λίγο πριν την καθέλκυσή του στις αρχές του επόμενου έτους.

SCOTT & SONS (BOWLING)

Επιμεταλλωτές, πριτσινιστές, καλαφάτες, εργατοτεχνίτες του ναυπηγείου της Scott & Sons, φωτογραφημένοι το 1931. Θεωρείται αρκετά σίγουρο ότι ορισμένοι, αν όχι οι περισσότεροι από αυτούς τους τεχνίτες «έχτισαν» το «Saint Bedan» έξι χρόνια αργότερα.

ρηση εκκένωσης νησιών της Μάγχης και της απόβασης στη Νορμανδία κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν περιγράφουν μια ιδιαίτερα ελκυστική, και σε κάποιον βαθμό ρομαντική, πλευρά της ιστορίας του «Παναγιώτη» που αξίζει να αναδειχθεί. Έτσι αποκαλύφθηκε λοιπόν η πορεία του «Παναγιώτη», μια πορεία ειρήνης και πολέμου, νομιμότητας και παρανομίας, που τεκμηριώθηκε από τους ειδικούς του ΕΜΠ, οι οποίοι ανέτρεξαν στα βρετανικά εθνικά αρχεία του Kew, στα αρχεία του Lloyd's Register Foundation και της εταιρείας των Gardner, της αρχικής ιδιοκτητριάς του, ώστε να συγκεντρώσουν πληροφορίες.

Συνδέοντας τα κομμάτια του παζλ

Την ευθύνη της έρευνας - ιστορικής τεκμηρίωσης είχαν ο καθηγητής της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και διευθυντής του Εργαστηρίου Αστικού Περιβάλλοντος Νίκος Μπελαβίλας και η ερευνήτρια MSc αρχιτέκτων - πολεοδόμος Πολίνα Πρέντου. «Όταν ξεκινήσαμε την έρευνα για τον «Παναγιώτη», ομολογώ ότι δεν γνώριζα τίποτα για την ιστορία του» αναφέρει ο Νίκος Μπελαβίλας μι-

λώντας στο BHMagazino. «Όλα ξεκίνησαν όταν μαζί με τον αναπληρωτή καθηγητή της Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών Κωνσταντίνο Κίζη αναλάβαμε το κομμάτι το οποίο είχε να κάνει με τη θέαση του «Ναυαγίου» από ψηλά, μέσω της διαμόρφωσης μιας ζώνης επισκεπών, στην οποία σκεφτήκαμε εξαρχής να τοποθετηθεί ένα μικρό info point. Στο πλαίσιο αυτό, καθώς πολλές έρευνές μου είχαν σχέση με τη ναυτική ιστορία, σκέφτηκα να αναζητήσω μέσω των δημόσιων βρετανικών αρχείων τα στοιχεία του πλοίου. Αυτά βρέθηκαν καθώς οι Αγγλοι διατηρούν εκπληκτικά αρχεία».

Τι έδειξε λοιπόν η έρευνα;

Το πλοίο γενικού φορτίου «Παναγιώτης», το σκαρί του οποίου βρίσκεται σήμερα στον γκρεμό του όρμου «Ναυάγιο» στη βορειοδυτική Ζάκυνθο, ξεκίνησε τον βίο του με το όνομα «Saint Bedan» στα νερά της Σκωτίας. Συγκεκριμένα, η ναυπήγησή του έγινε το 1937 για την εταιρεία J.

& A. Gardner and Co. Ltd. στα ναυπηγεία της Scott & Sons της Γλασκώβης. Αυτό όμως που κάνει την ιστορία του ακόμα πιο ενδιαφέρουσα ήταν μια αναφορά την οποία ανακάλυψε τυχαία στο ελληνικό Internet ο Νίκος Μπελαβίλας, σύμφωνα με την οποία το σκαρί «χρησιμοποιήθηκε ηρωικά κατά τη διάρκεια των περιφημων εκκενώσεων της Δουνκέρκης». Πρόκειται για τη διάσημη επιχείρηση με την κωδική ονομασία «Δυναμό», όταν το βράδυ της 26ης Μαΐου του 1940 ο τότε πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου Ουίνστον Τσόρτσιλ διέταξε να τεθεί σε κίνηση η επιχείρηση της εκκένωσης βρετανικών και γαλλικών στρατευμάτων από το λιμάνι και τις παραλίες της Δουνκέρκης. Η επιχείρηση αποδείχθηκε επιτυχής εξαιτίας ενός συνδυασμού παραγόντων, στους οποίους περιλαμβάνονταν η κακοκαιρία στη Μάχη και η ανεξήγητη μάλλον μέχρι σήμερα εντολή του Χίτλερ να μην προχωρή-

σουν άμεσα οι γερμανικές χερσαίες δυνάμεις. Μαζί με τα πολεμικά πλοία, ναυτικοί, ψαράδες, επαγγελματίες ή ερασιτέχνες, απλοί πολίτες, με κάθε τύπου πλεούμενο, κατόρθωσαν ένα «θαύμα» εν μέσω βομβαρδισμών. Συνολικά μεταφέρθηκαν σε βρετανικό έδαφος 338.226 άνθρωποι. «Η πληροφορία για τη συμμετοχή του «Παναγιώτη» κατά τη διάρκεια των περιφημων εκκενώσεων της Δουνκέρκης φυσικά μου άνησε το ενδιαφέρον» αναφέρει ο Νίκος Μπελαβίλας. «Σκέφτηκα ότι μια τόσο συγκεκριμένη πληροφορία δεν θα μπορούσε να είναι fake news. Το πρώτο βήμα μας, λοιπόν, ήταν να ανατρέξουμε στα αγγλικά αρχεία και να αναζητήσω το σύνολο των πλεούμενων που έλαβαν μέρος στην εκκένωση της Δουνκέρκης. Προς μεγάλη μου απογοήτευση, το όνομα του «Saint Bedan» δυστυχώς δεν ήταν καταγεγραμμένο. Κάτι μέ- μου όμως μου έλεγε να συνεχίσω την έρευνα. Σκέφτηκα λοιπόν να ανατρέξω

στα ημερολόγια του πλοίου, αναζητώντας πού βρισκόταν τις κρίσιμες αυτές ημέρες που διήρκεσε η εκκένωση της Δουνκέρκης, δηλαδή από τις 26 Μαΐου έως τις 4 Ιουνίου του 1940. Διαπιστώνω λοιπόν ότι ενώ το «Saint Bedan» τους πρώτες μήνες του 1940 έκανε δρομολόγια στα σκωτσέζικα και ιρλανδικά λιμάνια, αιφνιδιώς, από τις 29 Μαΐου έως τις 18 Ιουνίου, εμφανίζεται να πηγαινοέρχεται στην κεντρική και στη δυτική πλευρά του Καναλιού και όχι στην ανατολική, όπου βρίσκεται η Δουνκέρκη. Παρατήρησα λοιπόν ότι μέσα σε ελάχιστες ημέρες πραγματοποίησε ταξίδια προς το μικρό βρετανικό νησί Τζέρσεϊ των ακτών της Νορμανδίας, επιστρέφοντας στα απέναντι λιμάνια, Πόρτμουθ, Σαουθάμπτον και Νιου Χέιβεν. Αμέσως ανέτρεξα στην ιστορία του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Παράλληλα με την επιχείρηση διάσωσης των αποκλεισμένων βρετανικών στρατευμάτων από τη Δουνκέρκη

είδα ότι περίπου τις ίδιες ημερομηνίες στήθηκε μια επίσης μεγάλη επιχείρηση με την οποία μεταφέρθηκαν χιλιάδες άμαχοι βρετανοί πολίτες από τα νησιά της Μάγχης (σ.σ.: Channel Islands). Όπως διαβάζουμε στην έκθεση της έρευνας - τεκμηρίωσης που συνέταξε το ΕΜΠ και που το BHMagazino έχει στα χέρια του, από το νησί Γκέρνζι διέφυγαν 17.000 κάτοικοι, από το νησί Τζέρσεϊ 6.000, ενώ 2.000 άνθρωποι διέφυγαν από το νησί Άλντερνεϊ. Τα πλοία τους έφεραν στις ακτές της Αγγλίας, ενώ η γερμανική αεροπορία Luftwaffe βομβάρδιζε τα στενά. Τελικά οι Γερμανοί κατέλαβαν το νησιωτικό σύμπλεγμα στο τέλος Ιουνίου του 1940. Ανάμεσα στους άμαχους πολεμικούς πρόσφυγες υπήρχαν 5.000 παιδιά, εκ των οποίων 1.000 προέρχονταν από το Τζέρσεϊ. «Τα παιδιά φαίνεται να έφυγαν οργανωμένα σε σχολικές τάξεις μαζί με τους δασκάλους τους και τους γονείς τους» αναφέρει ο καθηγητής Νίκος Μπελαβίλας. «Ουσιαστικά, το «Saint Bedan» μέσα σε τρεις εβδομάδες φαίνεται να πέρασε 16 φορές τη Μάχη, ταξιδεύοντας συνολικά περίπου 2.600 ναυτικά μίλια, μεταφέροντας τους πρόσφυγες, σώζοντας έτσι τις ζωές τόσων ανθρώπων».

Απόβαση στη Νορμανδία

Όπως αναφέρει ο καθηγητής, από τα μέσα Ιουνίου του 1940 και έπειτα το πλοίο φαίνεται να επιστρέφει στα συνηθισμένα ταξίδια του, μεταφέροντας επιβάτες και φορτία για λογαριασμό της Burns & Laird Ltd. μεταξύ της Βορειοδυτικής Αγγλίας και της Ιρλανδίας. Η εποποιήση του όμως δεν περιορίστηκε στην εκκένωση του Τζέρσεϊ. Όπως διαπίστωσε ο Νίκος Μπελαβίλας εξετάζοντας δημοσιευμένα αρχεία της εταιρείας, το πλοίο επιτάχθηκε και συμμετείχε και στην απόβαση της Νορμανδίας, όπου από τα 7.000 πλοία που συμμετείχαν μόνο τα 1.200 ήταν στρατιωτικά και αποβατικά, ενώ τα υπόλοιπα συγκροτούσαν έναν στόλο που επικουρούσε την επίθεση με μεταφορές, τροφοδοσία, ακόμη και ως πλωτά φράγματα ή λιμενοβραχίονες. Το «Saint Bedan», λοιπόν, μαζί με άλλα τέσσερα πλοία της εταιρείας Gardner επιτάχθηκαν για να στηρίξουν την απόβαση. Τα εμπορικά πλοία έφτασαν στις γαλλικές ακτές όχι την «D-Day», την ημέρα της απόβασης, δηλαδή στις 6 Ιουνίου του

Ενα από τα καλοδιατηρημένα ψηφιδωτά του αρχαιολογικού χώρου, επάνω στα οποία απαγορεύεται να περπατήσει κανείς.

ΤΑ ΜΥΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΝΩΡΑΣ

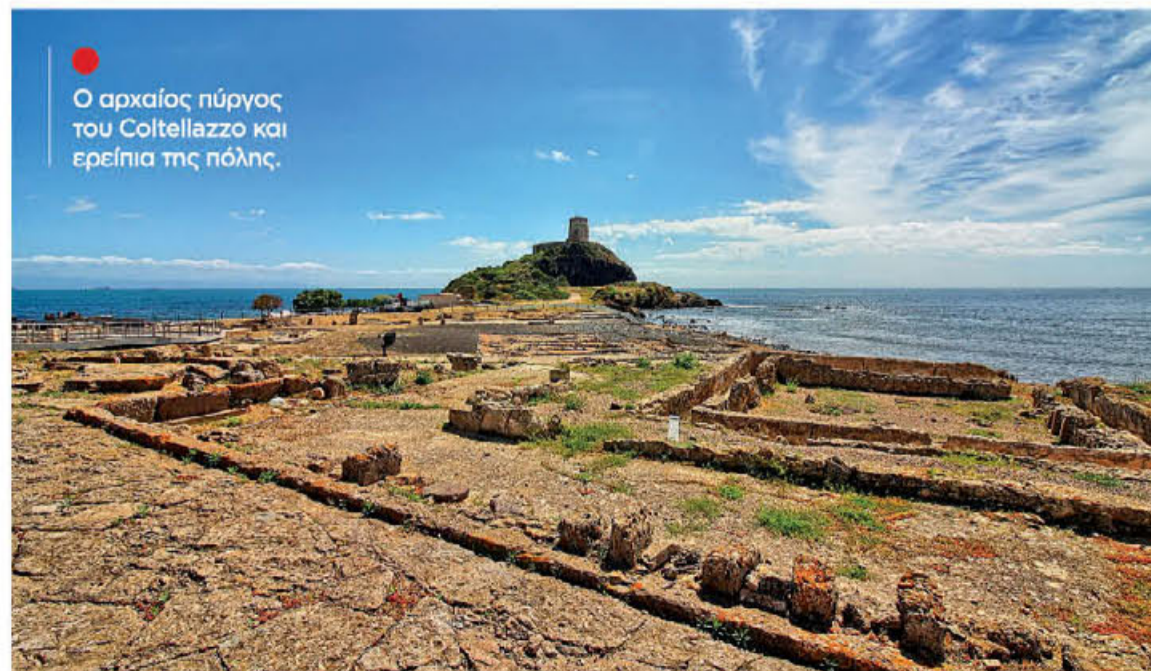
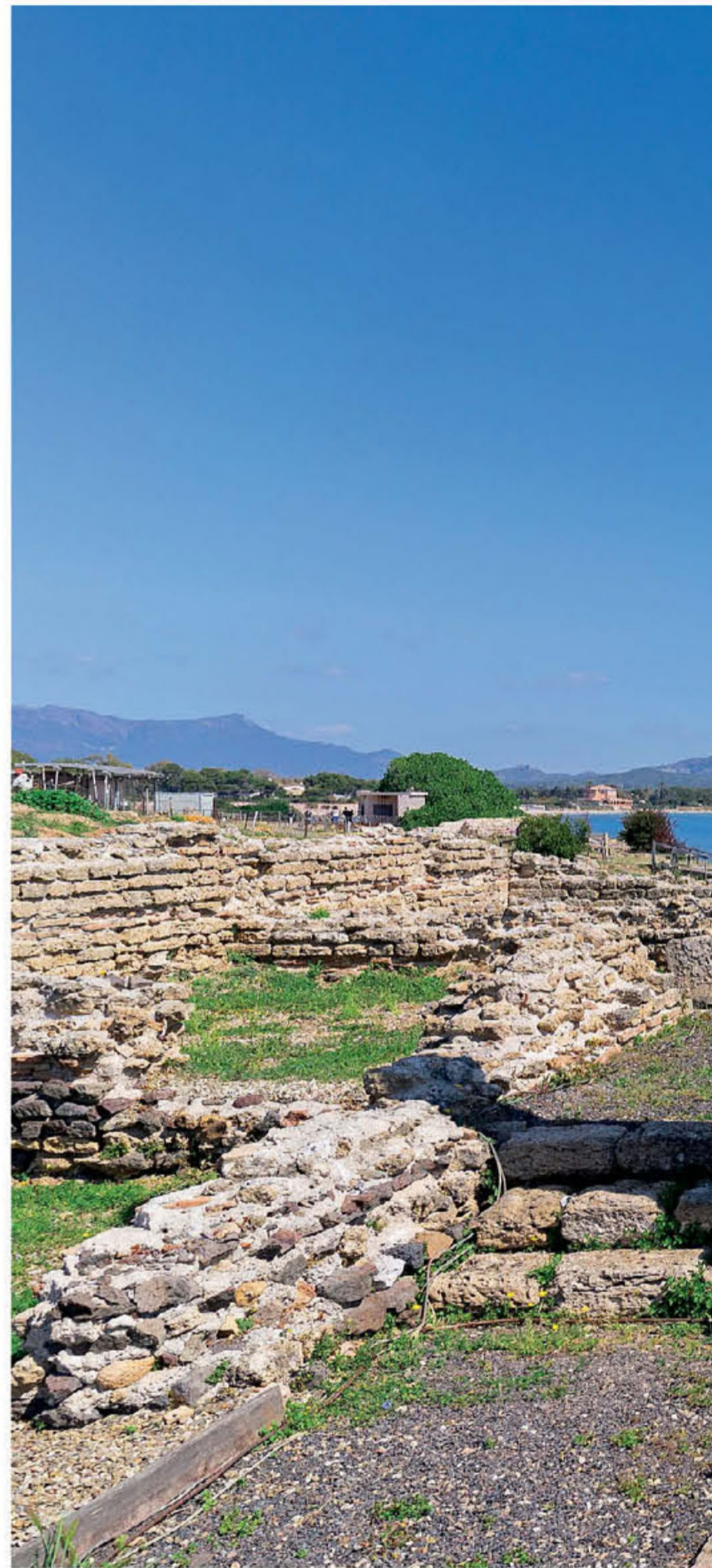
Οδοιπορικό σε έναν από τους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους της Σαρδηνίας, που σήμερα, βυθισμένος κατά το ήμισυ στα νερά της Μεσογείου, φιλοξενεί από καλλιτεχνικά φεστιβάλ μέχρι υπερπαραγωγές της haute couture.

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΛΕΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΤΟΥ

Στις αρχές του μήνα, στον αρχαιολογικό χώρο της Νώρας στη Σαρδηνία, οι ιταλοί σχεδιαστές Ντομένικο Ντόλτσε και Στέφανο Γκαμπάνα παρουσίασαν την υψηλής ραπτικής συλλογή τους (Alta Moda) παρουσία εκλεκτών καλεσμένων και σπουδαιών προσωπικοτήτων από όλον τον κόσμο. Οι δύο κορυφαίοι designers άντλησαν έμπνευση από την ομορφιά και

την ιστορία της Σαρδηνίας και επέλεξαν τον συγκεκριμένο αρχαιολογικό χώρο, μια μοναδική χερσόνησο ποτισμένη με τον πολιτιστικό πλούτο των Φοινίκων και των Ρωμαίων, ως σκηνικό για το εφετινό τους ντεφιλέ. «Μας αρέσει η Νώρα επειδή είναι μια μοναδική τοποθεσία. (...) Θέλαμε να αφηγηθούμε την ιστορία του αρχαίου παρελθόντος και να τη συνδέσουμε με το παρόν με ένα ιδιαίτερα μοντέρνο γλυπτό» ανέφερε το δημιουργικό δίδυμο κατά

τη διάρκεια συνέντευξης Τύπου. Στο λαμπερό μεσογειακό φως του αρχαιολογικού χώρου της Νώρας κάθε δημιουργία αποπνίγει φόρο τιμής στις βαθιές ιστορικές ρίζες της Σαρδηνίας, ενός τόπου πλούσιου σε σύμβολα και νοήματα. Στη νέα συλλογή του οίκου Dolce & Gabbana ξεχωρίζουν τα τρισδιάστατα κεντήματα και οι τεχνικές εμπνευσμένες από το φιλιγκράν, που στολίζουν τα αέρινα ρούχα με κοσμήματα και περίτεχνες ζώνες. Την προσοχή

Ο αρχαίος πύργος του Coltellazzo και ερείπια της πόλης.

τραβούν επίσης οι μεγαλοπρεπείς κάπες που «φιλοτεχνούνται» σχολαστικά στο χέρι από λινάρι, μαλλί και μεταξωτό ζακάρ, παραπέμποντας στην αρχαία τέχνη της υφαντικής της Σαρδηνίας και στη χειροποίητη παραγωγή ενδυμάτων. Αυτά τα μικρά αριστουργήματα συνθέτουν μια ιστορία τυλιγμένη σε μυστήριο και ομορφιά, χρησιμοποιώντας ένα παιχνίδι από λάμπεις, υφές και μοναδικές διακοσμήσεις που αγκαλιάζουν άψογα το σώμα, επιτυγχάνοντας μια τέλεια ισορροπία μεταξύ μυστικότητας και αποκάλυψης, φινέτσας και τόλμης, ορατού και αθέατου. Για τις ανάγκες της επίδειξης μόδας στήθηκε ένα ιδιαίτερο και συνάμα πρωτότυπο σκηνικό, το οποίο επιμελήθηκε ο αμερικανός καλλιτέχνης Φίλιπ

Κ. Σμιθ Γ', ο οποίος δημιούργησε μια εγκατάσταση με ένδεκα στήλες επενδεδυμένες με καθρέφτη, ανάμεσα στις οποίες περπατούσαν τα καλλίγραμμα μοντέλα με τις επιβλητικές δημιουργίες. Το «Nora Mirage» είναι μια εγκατάσταση που ενθαρρύνει τους θεατές να αναλογιστούν την ομορφιά στην πιο αυθεντική και αγνή μορφή της.

Η αρχαία Νώρα

Ας γνωρίσουμε όμως την αρχαία πόλη Νώρα που ενθουσίασε τόσο πολύ τους Dolce & Gabbana ώστε να την επιλέξουν για σκηνικό για να παρουσιάσουν τη νέα τους συλλογή. Ούτε μία ώρα από το Κάλιαρι, την πρωτεύουσα της Σαρδηνίας, βρίσκεται αυτό το αρχαίο στολίδι, ένα από τα σπουδαιότερα της Σαρδηνίας,

Η Νώρα με την πλούσια ιστορία έχει και απίστευτη θέα στη Μεσόγειο.

μια ακριάζουσα πόλη, φοινικική αρχικά, καρχηδονιακή αργότερα, και μετέπειτα σημαντικό ρωμαϊκό κέντρο προτού παρακμάσει και εγκαταλειφθεί.

Σύμφωνα με όσα αναφέρει ο Πausανίας στο έργο του «Ελλάδος περιήγησις», στο 10ο βιβλίο με τίτλο «Φωκικά, Λοκρών Οζόλων», για την ίδρυση της πόλης: «...μετά δὲ Ἀρισταίων Ἴβηρες ἐς τὴν Σαρδῶ διαβαίνουσιν ὑπὸ ἡγεμόνι τοῦ στόλου Νώρακι καὶ ὤκισθη Νώρα πόλις ὑπὸ αὐτῶν: ταύτην πρῶτην γενέσθαι πόλιν μνημονεύουσιν ἐν τῇ νήσῳ, παῖδα δὲ Ἐρυθραίας τε τῆς Γηρυόνου καὶ Ἐρμοῦ λέγουσιν εἶναι τὸν Νώρακα».

Η φοινικική κατοχή του ακρωτηρίου της Πούλα ξεκίνησε τον 8ο αιώνα π.Χ., περίοδο στην οποία χρονολογείται και η γνωστή Στήλη

της Νώρας από ψαμμίτη, η οποία φέρει επιγραφή με φοινικικούς χαρακτήρες όπου εμφανίζεται για πρώτη φορά το όνομα της Σαρδηνίας (Shrdn). Μάλιστα αυτή η πέτρινη στήλη θεωρείται το αρχαιότερο δείγμα φοινικικής γραφής στον δυτικό κόσμο. Το ανεκτίμητο αυτό ιστορικό εύρημα βρίσκεται σήμερα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο του Κάλιαρι.

Η πόλη άρχισε να κατοικείται πιθανότατα μόλις από τον 6ο αιώνα π.Χ., με την άφιξη των Καρχηδονίων. Υπό την κυριαρχία των Πουνίων, η πόλη λειτούργησε για χρόνια ως διοικητικό, θρησκευτικό και εμπορικό κέντρο. Από το 238 π.Χ. η Σαρδηνία πέρασε στον έλεγχο των Ρωμαίων. Μετά την κατάκτησή της, η Νώρα απέκτησε τον τίτλο «municipium» (ισοπολίτιδα πόλη, που ανήκε επίσημα στην

Μετά την κατάκτησή της από τους Ρωμαίους, η Νώρα απέκτησε τον τίτλο “municipium”

- ισοπολίτιδα πόλη, που ανήκε επίσημα στην Αυτοκρατορία αλλά ταυτόχρονα διατηρούσε αυτονομία. Την ίδια περίοδο, η Νώρα έγινε και “carut vie”, πράγμα που σήμαινε ότι όλοι οι δρόμοι της Σαρδηνίας ξεκινούσαν από εκεί, ενώ απέκτησε και τις τυπικές δομές μιας ρωμαϊκής πόλης, όπως ήταν το φόρουμ, το θέατρο και οι θέρμες

● Οι πολύχρωμες καλύβες δημιουργούν σκηνικό χαράς στην παραλία Muizenberg στη Νότια Αφρική, κοντά στο Κέιπ Τάουν.

Εκατοντάδες χιλιόμετρα άμμου και δροσιάς από τις ΗΠΑ ως τη Νέα Ζηλανδία και από το Μεξικό ως την Ελλάδα.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΒΙΑΣ

«Βγάζει η θάλασσα κρυφή φωνή -/φωνή που μπαίνει/μες στην καρδιά μας και την συγκινεί/και την ευφραίνει» γράφει ο Κωνσταντίνος Καβάφης σε ένα ποίημά του. Που η αλήθεια είναι πως δεν θυμίζει και πολύ Καβάφη. Και που μπορεί ο ίδιος ο δημιουργός του να το αποκήρυξε, αλλά δεν παύει και έτσι «αποδιωγμένο» που είναι να έχει μια γλύκα, μια τρυφερότητα, να δημιουργεί όμορφη αίσθηση και όμορφες εικόνες. Τέτοιες εικόνες αρμονίας, γαλήνης αλλά και αστραφτερής ομορφιάς αναζητούμε και εμείς με το σημερινό ταξίδι μας. Με μία περιπλάνηση σε

κόσμους πλασμένους από άμμο και από θάλασσα, αυτή την υπέροχη θάλασσα (για να γυρίσουμε στο ποίημα του Καβάφη) που «στους ώμους της απλώνει την γαλήνη/σαν φόρεμά της ο καιρός ο θερινός». Καλοκαίρι λοιπόν, επιτέλους καλοκαίρι, και εμείς απλώνουμε την πετσέτα μας στις παραλίες με τις αμμοθίνες, με τα χρωματιστά κοχύλια, με τα ρηχά και φιλικά νερά και με τους ανοιχτούς ορίζοντες που σου επιτρέπουν να δεις τον ήλιο να ανατέλλει ή και να δύει μέσα στη θάλασσα. Σε παραλίες που εν προκειμένω δεν ξεχωρίζουν μόνο για την ποιότητα των νερών και της άμμου τους αλλά και λόγω μεγέθους. Στις μεγαλύτερες

αμμουδιές του κόσμου βουτάμε σήμερα, για να επιστρέψουμε βεβαίως για τον πιο καλοκαιρινό επίλογο στις δικές μας θάλασσες. Και για να απολαύσουμε ξανά και ξανά την πολύτιμη δροσιά των δικών μας νερών, των δικών μας ακτών, ανατρέχοντας με την ευκαιρία και σε έναν άλλον ποιητή, τον Κώστα Καρυωτάκη, που γράφει όχι σε ένα ποίημα, αλλά σε ένα πεζό κείμενό του: «Η θάλασσα είναι η μόνη μου αγάπη. Γιατί έχει την όψη του ιδανικού».

Praia do Cassino

Η μεγαλύτερη παραλία στον κόσμο βρίσκεται στη Βραζιλία, πέντε ώρες με το αυτοκίνητο από το Πόρτο Αλέγκρε και περίπου

μία ώρα από την Πελότας, στα σύνορα της χώρας με την Ουρουγουάη. Βρέχεται από τον Ατλαντικό Ωκεανό και το μήκος της υπολογίζεται γύρω στα 254 χιλιόμετρα (οι εκτιμήσεις ποικίλλουν)! Η ονομασία της προέρχεται από τα καζίνο που λειτουργούν στα πολυτελή ξενοδοχεία της περιοχής και όπου κάθε χρόνο σπεύδουν χιλιάδες τουρίστες για να δοκιμάσουν την τύχη τους. Πρόκειται για μια ιστορία τζόγου που έχει ξεκινήσει εδώ και πολλά χρόνια, ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα. Η «αμαρτωλή» Praia do Cassino είναι επίσης ο χώρος όπου πραγματοποιείται ο αγώνας Cassino Ultra Race, ο οποίος θεωρείται ο μεγαλύτερος υπερμαραθώνιος

SHUTTERSTOCK IMAGES

ΟΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΠΑΛ

● Μπορεί να ονομάζεται Eighty Mile Beach, το μήκος της όμως υπολογίζεται στα 220 χιλιόμετρα. Βρίσκεται στην Αυστραλία.

● Χαλαρές βόλτες και ποδηλασία στην αχανή Praia do Cassino της Βραζιλίας.

παραλίας στον κόσμο. Λέγεται πως η γύρω περιοχή φιλοξενεί τον μεγαλύτερο πληθυσμό από φώκιες που έχει παρατηρηθεί σε παραλία, και αυτό της πιστώνεται ως ένα ακόμα ρεκόρ.

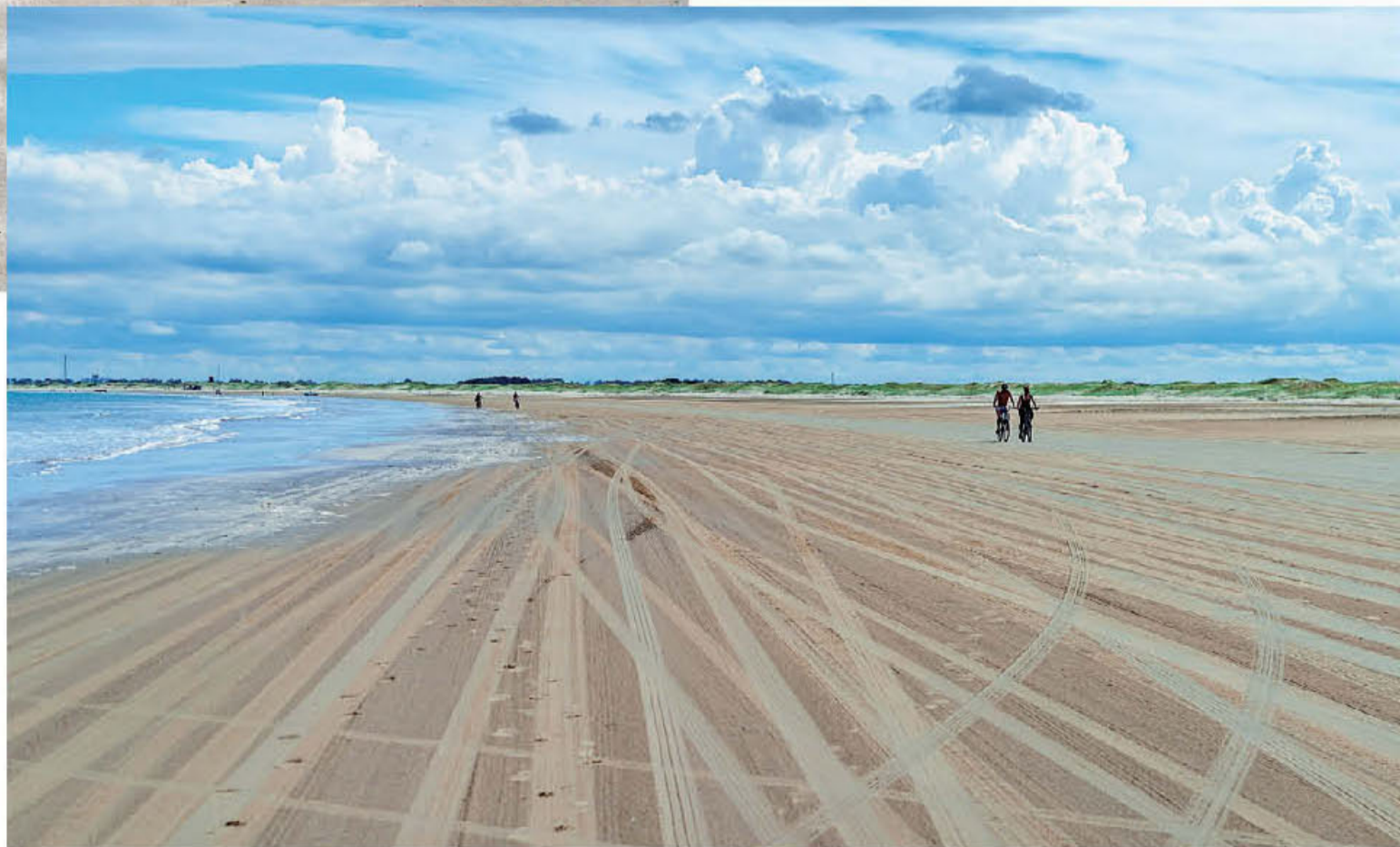
Eighty Mile Beach

Για να τα λέμε όμως όλα, υπάρχει και η εκδοχή σύμφωνα με την οποία μεγαλύτερη παραλία στον κόσμο δεν είναι η Praia do Cassino. Είναι η Eighty Mile Beach με τη λευκή άμμο και τα γαλαζοπράσινα νερά στη Βορειοδυτική Αυστραλία. Το μήκος της οποίας υπολογίζεται στα 220 χιλιόμετρα και βάλε – παρά το όνομά της. Και οι δύο παραλίες λόγω των ιδιαίτερων ακτογραμμών είναι δύσκολο να μετρηθούν με ακρίβεια ώστε να οδηγηθούμε και σε ένα όσο γίνεται πιο ακριβές συμπέρασμα. Όμως φαίνεται πως τελικά η Praia do Cassino κερδίζει με αρκετά χιλιόμετρα διαφορά.

Κατά τα άλλα, η τεράστια Eighty Mile Beach θεωρείται προστατευόμενος υδροβιότοπος, γεγονός που έχει βάλει φρένο στην όποια τουριστική ανάπτυξη. Οσοι όμως φτάνουν ως εκεί, για να επιδοθούν στο ψάρεμα ή στην παρατήρηση πουλιών και για να χαλαρώσουν για μερικές ημέρες στο πάρκο τροχόσπιτων και καμπινών που λειτουργεί στην περιοχή, λένε πως προσφέρει ένα από τα ομορφότερα ηλιοβασιλέματα.

Cox's Bazar

Κάπου στο βάθος του τεράστιου Κόλπου της Βεγγάλης υπάρχει ένα «κίτρινο λουλούδι». Ετσι μεταφράζεται η λέξη Ranowa, με την οποία αποκαλούν ενίοτε οι εντόπιοι την Cox's Bazar, την τρίτη μεγαλύτερη παραλία στον κόσμο, μήκους 120 χιλιομέτρων. Ανήκει στο Μπανγκλαντές και βρίσκεται τέσσερις ώρες με το αυτοκίνητο από τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη και εμπορική πρωτεύουσα της χώρας, την Τσιταγκόνγκ. Cox's Bazar ονομάζεται και η μικρή πόλη που έχει χτιστεί εκεί και η οποία βαφτίστηκε έτσι από τον βρετανό διπλωμάτη Χιράμ Κοξ που υπηρέτησε στην ευρύτερη περιοχή κατά τον 18ο αιώνα. Το 1947 ο Fazlul Karim, ο πρώτος δήμαρχος της πόλης μετά το τέλος της βρετανικής κυριαρχίας, ξεκίνησε τα έργα που θα τη μετέτρεπαν σε τουριστικό θέρετρο. Όμως η περιοχή υπέφερε ιδιαίτερα κατά τον Πόλεμο της Ανεξαρτησίας του Μπανγκλαντές, το 1971, με τους Πακιστανούς να σκοτώνουν πολλούς ντόπιους. Το 2017 δημιουργήθηκε εκεί ο μεγαλύτερος προσφυγικός καταυλισμός στον κόσμο, με περισσότερους από 720.000 φιλοξενούμενους! Παρ' όλα όμως τα προβλήματα και τις δυσκολίες, η Cox's Bazar ζει κυρίως από τον τουρισμό, λόγω της ακαταμάχητης, λένε, ομορφιάς της. Τα Ocean Paradise Hotel and Resort, Long Beach Hotel, Sea Pearl Beach Resort & Spa και Seagull Hotel Ltd είναι μερικά από τα πολυτελή ξενοδοχεία που λειτουργούν εκεί.

ΠΑΛΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ